

Alternatief boeren In Canada

De Canadese bedrijfsvoering van Dieter Gagelmans is uniek. Als Vlaamse emigrant ziet hij potentieel in de armere bodem op de prairies van Alberta. Met groenbedekkers als ruwvoer en een eigengemaakte vloeibare meststof probeert hij zijn voersaldo op te hogen.

TEKST JUSTINE POPPE

Dat Dieter Gagelmans (31) in de open prairies van Alberta in het westen van Canada terecht kwam, was puur toeval. 'Voordat ik het 120-koppige bedrijf thuis in Westmalle zou overnemen, wilde ik eerst nog iets van de wereld zien', vertelt de Kempenaar. In 2015 richtte hij zijn vizier op Canada en na een paar mailwisselingen werd het New Sarepta. Drie weken later stond hij als werknemer in de melkput bij de uit Nederland geëmigreerde familie Schrijver. Alberta beviel hem beter dan gedacht. 'In België is de onderlinge concurrentiedruk groot', vervolgt hij. 'Hier is dat anders. In Alberta focus je je op je eigen bedrijf. Niet op dat van de buurman.' Door dat gezonde ondernemingsklimaat nam hij de emigratiesprong.

Hoge financieringskosten

Via via kwam hij in contact met een bijna-gepensioneerde boer die een opvolger zocht. In 2021 nam hij 120 holsteinkoeien over in een 4 + 1-stal met 2 x 8-vis-

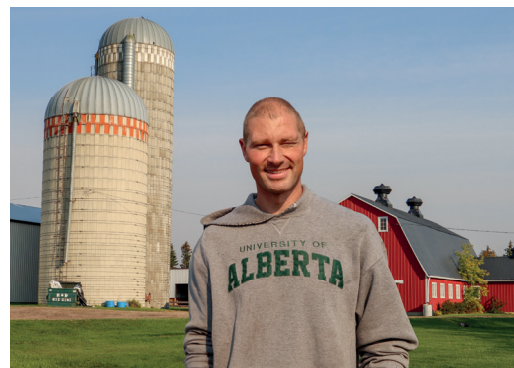
graat. De bijhorende 235 hectare land kocht hij voor 10.000 euro per hectare. Verder huurt hij zo'n 101 hectare voor 100 euro per hectare.

Of de bedrijfsovername makkelijk verliep? Dieter nuanceert: 'Het vetquotum is hier met 52.274 euro per koe hier erg duur. In totaal heb ik 168 kilo quotum op zak voor 112 koeien. Dat betekent dat mijn dieren maximaal 1,5 kilo vet per dag mogen produceren.' Met zijn huidige productiecijfers van 34,8 kilogram met 4,5% vet zit hij daar net boven. 'Gelukkig mag ik daar wat in schuiven', zegt hij.

Het bedrijf helemaal overnemen met eigen vermogen was door de kosten onmogelijk. Omdat zijn ouders het bedrijf in België nog steeds runnen, was hij vooraf aangewezen op eigen middelen en vermogenssteun bij de bank en de zittende boer. Hierdoor gebeurt de overname nu met de aankoop van aandelen van de oud-eigenaar over een periode van vijftien jaar. Investeringssteun kreeg de jonge landbouwer niet. 'Mijn financieringskosten zijn hoog', geeft hij

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	Dieter Gagelmans (31) en Miriam Ter Borgh (26)
plaats	New Sarepta, Alberta, Canada
aantal dieren	120 koeien en 155 stuks jongvee
melkquotum	168 kg vet
grondgebruik	336 ha
productie	10.550 kg melk, 4,3% vet, 3,4% eiwit

toe. 'Maar het quotumsysteem zorgt anderzijds ook voor een kostendekkende en stabiele melkprijs.' Deze melkprijs wordt door boekhoudkantoor MNP LLP halfjaarlijks bepaald op basis van de productiekosten van Canadese melkveehouders. Vandaag de dag krijgt Dieter 0,66 euro per kilo.

Geen mais, wel ruwvoermix

Toch is boeren in Canada niet alleen rozengeur en maneschijn. Het groeiseizoen in Alberta is kort met jaarlijks twee à drie snedes luzerne van 52 ha. De wintertemperaturen tussen oktober en maart zakken soms tot min veertig graden. Het weer kan zomaar omslaan. En dan is er nog de zware prairie-kleigrond in Alberta. Van de 336 ha land die Dieter gebruikt, is een derde bos- en prairieland dat wel geschikt is voor graasland, maar niet voor de productie van ruwvoer. Goed bodembeheer voor zijn wel bruikbare percelen is daarom zijn grootste drijfveer.

'Echt goed boeren in Canada doe je met goed ruwvoer, gaf de familie Schrijver me destijds mee', zegt Dieter. 'Maar op deze bodem groeit bijna niks.' Om dat knelpunt aan te pakken en de bodemgezondheid te verbeteren schrapte hij resoluut mais in zijn teeltplan en verving dit door een bodembevorderende ruwvoermix die hij 'polycrop' noemt. Deze mix bestaat uit: cichorei, klaver, phacelia, gele mosterd, raaigras, japanse haver, voederwikke, raap, gierst, boerenkool en zonnebloem. En om het rantsoen

zetmeelrijker te maken voegt hij ook haver, erwten, bonen en sorghum toe. Deze zadenmix gaat in het voorjaar de grond in, samen met een zelfgeproduceerde vloeibare biologische meststof (zie kader op pagina 54). Met een opbrengst van 6 à 9 ton product per hectare, 15 procent droge stof, 17,4 procent ruw eiwit en 855 vcm oogst hij jaarlijks eenmalig 100 ha en tweejaarlijks 75 ha van een tweejarige mix.

Gezonde bodem voor beter voersaldo

Eigenlijk wilde Gagelmans groenbedekkers inzetten voor de bodemgezondheid. 'Maar in de winter groeit hier niks', geeft hij aan. 'Via via kwam ik in contact met het Canadese adviesbureau CoverCrops, die dek-teelten inzet als ruwvoer.'

De succesverhalen zijn er. Het voersaldo bijslippen met de ruwvoermix met een gezonde bodem als basis, is nu zijn grootste uitdaging. 'Hoe beter de bodem, hoe stresslozer de plantengroei, hoe efficiënter de verteerbaarheid en hoe beter het planteiwit of het zetmeel wordt benut', weet Gagelmans, die zich flink in het onderwerp heeft verdiept. 'Ik zit op voerkosten van 0,25 euro per liter inclusief krachtvoer', weet hij. 'Het voerkostenverlagend effect is pas zichtbaar op de lange termijn.'

Het rantsoen voor het melkvee bevat 25,5 kg product van de ruwvoermix en 23 kg luzerne. Dat vormt samen 55 procent van het rantsoen. De overige 45 procent is krachtvoer dat bestaat uit gerst, haver,

Links: in het rantsoen is mais vervangen door een ruwvoermix

Rechts: de 4+1-melkveestal biedt plek aan 120 koeien

Van ruwvoer naar een biologische meststof

Het akkerland in Alberta heeft een arm bodemleven. Om dit te verbeteren maakt Dieter Gagelmans eigenhandig een biologische vloeibare meststof uit ruwvoer. Hiervoor laat hij luzerne of ander ruwvoer een jaar composteren in verschillende 1000 litervaten met behulp van red wiggler- ofwel composte-ringswormen. Het resultaat was dit jaar 300 kilo compost, die hij telkens per 50 kilo mengt met 4000 liter water, 50 kilo melasse en 50 kilo visafval. Na filteren dient hij per hectare 40 liter van dit goedje toe tijdens de inzaai van zijn ruwvoermix. Hij heeft daarvoor een extra vat op de zaaimachine. Hoe hij daarop kwam? 'Veel lezen', grinnikt hij. 'Anders dan mijn burens rijd ik in natte jaren geen sporen meer. Ook herinzaai is niet meer nodig. Overigens kwam mijn polycrop-mix in het heel droge jaar 2021 al na 48 uur op. Dat is hier ongezien.'

Waar de voorganger van Gagelmans nooit meer dan 14,9 ton droge stof mais per hectare haalde, werd dat het eerste gebruiksjaar van de meststof, toen Gagelmans nog mais teelde, 18,6 ton droge stof per hectare. On-

Voordat Gagelmans de vloeibare meststof toedient, mengt en filtert hij de compost met melasse, visafval en water in een mengtank

danks het vele werk aan het proces, lijkt het te lonen. Hoe dat komt? 'De vloeistof voegt inheemse bodembacteriën en goedaardige schimmels toe aan deze arme bodem en dat

toont, samen met een goed bodembeheer, snel resultaat. Als het met de bodemgezondheid goed zit, kan de bodem ook meer nutriënten opnemen voor de plant.'

mineralen en koolzaad. Om de darmassage te vertragen voegt de veehouder hier 5 kilogram stro aan toe. 'Omdat de mix uit verschillende planten bestaat, was het lastig om dit rantsoen met de nutritionist samen te stellen', geeft hij toe. 'Maar toen alles klopte, piekte de productie fenomenaal. In drie weken tijd steeg die met 5 liter en van 3,9 naar 4,5% vet.'

Positief voor koegezondheid

Melkproductie en bodemgezondheid zijn niet de enige voordelen van de ruwvoermix. 'Het is ook een mix die goed is voor de koegezondheid', legt Gagelmans uit. 'Sinds we de mix gebruiken komt mortel-

laro minder voor, kalven de koeien makkelijker af en blinkt hun vel.'

Na de oogst laat de veehouder de stoppels van de mix in de winter kapot vriezen. In het voorjaar spuit hij ze dood met glyfosaat. Zonder veel bodembewerkingen, die het bodemleven verstoren, zaait hij het seizoen daarop een nieuwe mix. Drijfmest uitrijden doet hij tweejaarlijks op zijn land voor ruwvoer dat 23 tot 33 ton per hectare opbrengt. Terugkomen naar België doet de emigrant niet. Nu hij pas getrouwd is met een Canadese, is Alberta officieel zijn nieuwe thuis. 'Hier zit ik goed', aldus Gagelmans. |

Links: De ruwvoermix bevat onder meer cichorei, klaver en voederwikke

Rechts: Jaarlijks oogst Gagelmans twee à drie snedes luzerne

